



Naczelna Izba Aptekarska

# SZCZEPIENIA W APTEKACH

Dotychczasowe doświadczenia w Europie i na całym świecie

Elżbieta Piotrowska-Rutkowska  
Prezes Naczelnej Rady Aptekarskiej

# OPIEKA FARMACEUTYCZNA

**Opieka farmaceutyczna** to działanie polegające na dokumentowanym procesie, w którym farmaceuta, **współpracując z pacjentem i lekarzem**, a w razie potrzeby **z przedstawicielami innych zawodów medycznych**, czuwa nad prawidłowym przebiegiem **farmakoterapii** w celu uzyskania określonych jej efektów poprawiających jakość życia pacjenta.



# OPIEKA FARMACEUTYCZNA to korzyść dla:

- ❖ **pacjentów** - oszczędność czasu, porada profesjonalisty
- ❖ **lekarzy** - więcej czasu dla pacjentów
- ❖ **farmaceutów** - dzielenie się wiedzą z pacjentami w szerszym zakresie
- ❖ **systemu ochrony zdrowia** - umiejętnie wykorzystanie wiedzy farmaceutów (wielomilionowe oszczędności).



# Dlaczego system ochrony zdrowia potrzebuje OPIEKI FARMACEUTYCZNEJ?

- Doświadczenia europejskie: zainwestowanie **1 EUR** w opiekę farmaceutyczną to nawet **4-5 EUR** oszczędności dla systemu ochrony zdrowia
- Według danych **brytyjskiego NHS** w 2015 r. pacjenci korzystający z porady farmaceutów zaoszczędzili ok. **600 mln funtów**, a realizowane przez apteki usługi pozwoliły zaoszczędzić tej instytucji **3 mld funtów**
- **Polski NFZ**, wprowadzając dodatkową usługę porady farmaceutycznej mógłby zaoszczędzić blisko **470 mln zł**



# OPIEKA FARMACEUTYCZNA



**APTEKA JEST  
IDEALNYM MIEJSCEM  
DLA ŚWIADCZENIA USŁUG FARMACEUTYCZNYCH**



# DLACZEGO APTEKA?



- ➔ **30 tys.** farmaceutów
- ➔ **14 tys.** aptek i punktów aptecznych
- ➔ **2 mln** – tyle fachowych porad dziennie udzielają farmaceuci
- ➔ **Apteki to najłatwiej dostępny element systemu ochrony zdrowia** bez konieczności wcześniejszego umawiania terminu wizyty
- ➔ **Są pierwszym miejscem, do którego pacjenci udają się po poradę** nie muszą już korzystać z pomocy innych podmiotów tworzących system ochrony zdrowia
- ➔ **Przyczyniają się do usprawnienia systemu opieki zdrowotnej**- realny wymiar ekonomiczny w postaci oszczędności setek milionów złotych
- ➔ **90,4 proc.** pacjentów ufa farmaceutom (raport „Farmaceuta w Polsce. Ogólnopolskie badania wizerunkowe 2019”).

# EUROPEJSKIE WZORCE



- **Przeglądy lekowe** dedykowane pacjentom z chorobami przewlekłymi np. z astmą funkcjonują m.in. we
  - ❖ Włoszech
  - ❖ Danii
  - ❖ Belgii
  - ❖ Wielkiej Brytanii
  
- ❖ Francja od 2013 r. w ramach przeglądów lekowych pacjentów przyjmujących doustne leki p/zakrzepowe zrealizowała :
  - ✓ **161 tys. konsultacji farmaceutycznych** w ponad **63%** aptek
  - ✓ **90%** pacjentów oceniło usługę za **komplementarną** do porady lekarskiej
  - ✓ **74%** pacjentów **zwiększyło swoją wiedzę** nt. choroby
  
- ❖ Finlandia-porady farmaceutów pozwalają zmniejszyć o 123 tysiące liczbę nocy spędzonych przez pacjentów w szpitalach - **100 mln EUR oszczędności**



## REALIZOWANE USŁUGI

- ❖ Przejmowania lekowe
- ❖ Badania przesiewowe
- ❖ **Szczepienia przeciwko grypie**
- ❖ Kontrola ciśnienia tętniczego, poziomu cholesterolu lub glukozy
- ❖ Odbieranie recept z przychodni w imieniu pacjentów
- ❖ Dopasowywanie pasów przepuklinowych
- ❖ Wymiana igieł
- ❖ Programy antynikotynowe
- ❖ Kontrola masy ciała
- ❖ Samodzielne wystawianie recept oraz kontynuacja leczenia



- ❖ Przejmowania lekowe
- ❖ Samodzielne wystawianie recept oraz kontynuacja leczenia
- ❖ **Usługi szczepień** (m.in. przeciwko grypie)
- ❖ Programy antynikotynowe
- ❖ Badania przesiewowe



- ❖ W Portugalii usługa pomiaru ciśnienia tętniczego i **szczepienie przeciwko grypie** realizowane w autoryzowanej aptece poprawiły jakość życia Portugalczyków o **8,3%**.
- ❖ Jej wartość wyceniono na **970 mln EUR**

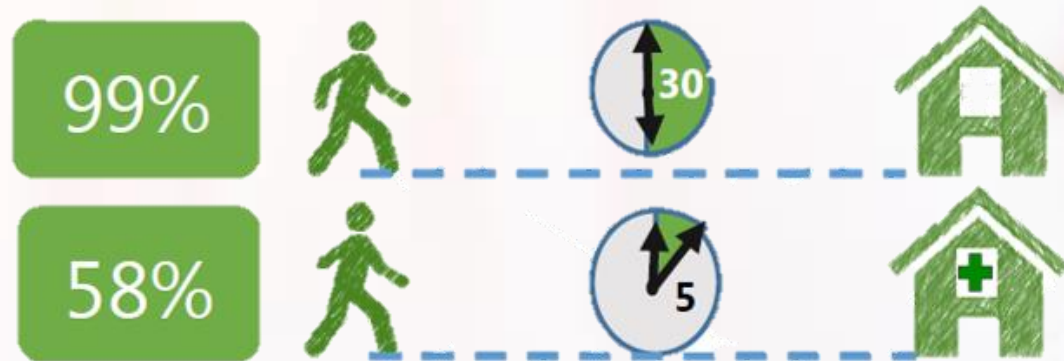
- ❖ pomiar glukozy
- ❖ cholesterolu
- ❖ kwasu moczowego
- ❖ bilirubiny
- ❖ enzymów wątrobowych
- ❖ hemoglobiny
- ❖ kreatyniny



Prosty i małoinwazyjny sposób umożliwia wstępną ocenę stanu zdrowia pacjenta i rekomendację kolejnych kroków diagnostycznych



# USŁUGI SZCZEPIEŃ W EUROPEJSKICH APTEKACH



- ✓ Niemal wszyscy mieszkańcy Europy (**99%**) są w stanie dotrzeć do apteki w ciągu **30 min.**, a ponad połowa (**58%**) mieszka w miejscu oddalonym od najbliższej apteki o **5 minut**.


- ✓ Ponad **91%** pacjentów w Portugalii nie umawia się na szczepienie
- ✓ W pierwszym roku funkcjonowania usługi, apteki w Danii zaszczepiły ponad **18 000** pacjentów w tym **1/3** nie szczepiła się nigdy wcześniej
- ✓ W Wielkiej Brytanii zanotowano wzrost zaszczepionych w ciągu 3 sezonów o **17%**, Szwajcaria o ponad **46%**.


# USŁUGI SZCZEPIEŃ W EUROPEJSKICH APTEKACH

Usługi świadczone przez apteki w zakresie szczepień ochronnych:

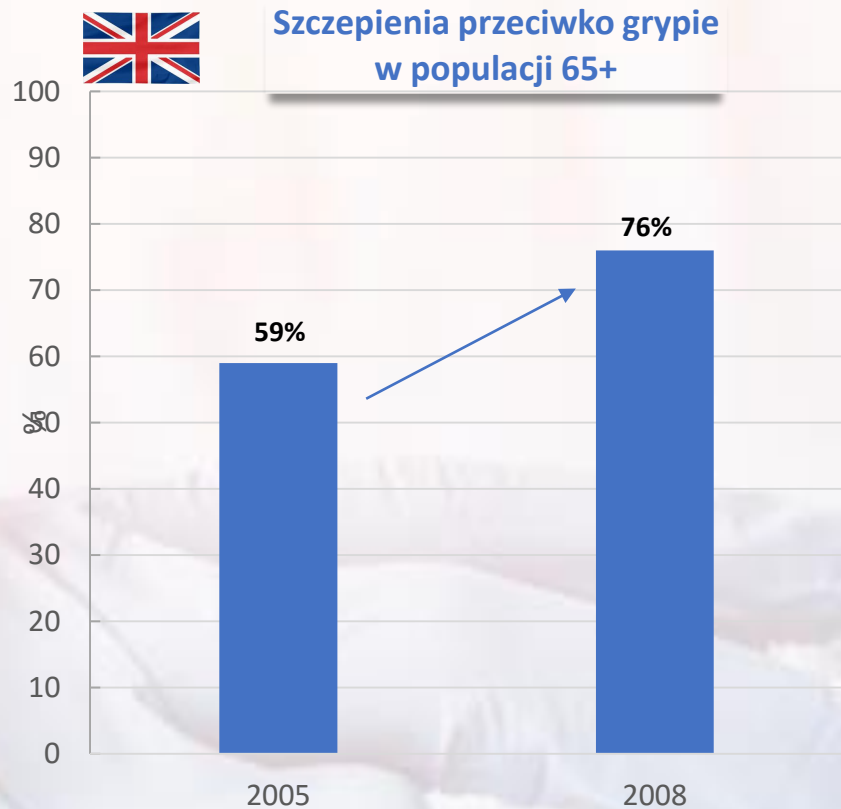
- edukacja
- promowanie profilaktyki chorób
- przypomnienie o kalendarzu szczepień
- szczepienia ochronne



 Szczepienie realizowane przez farmaceutów

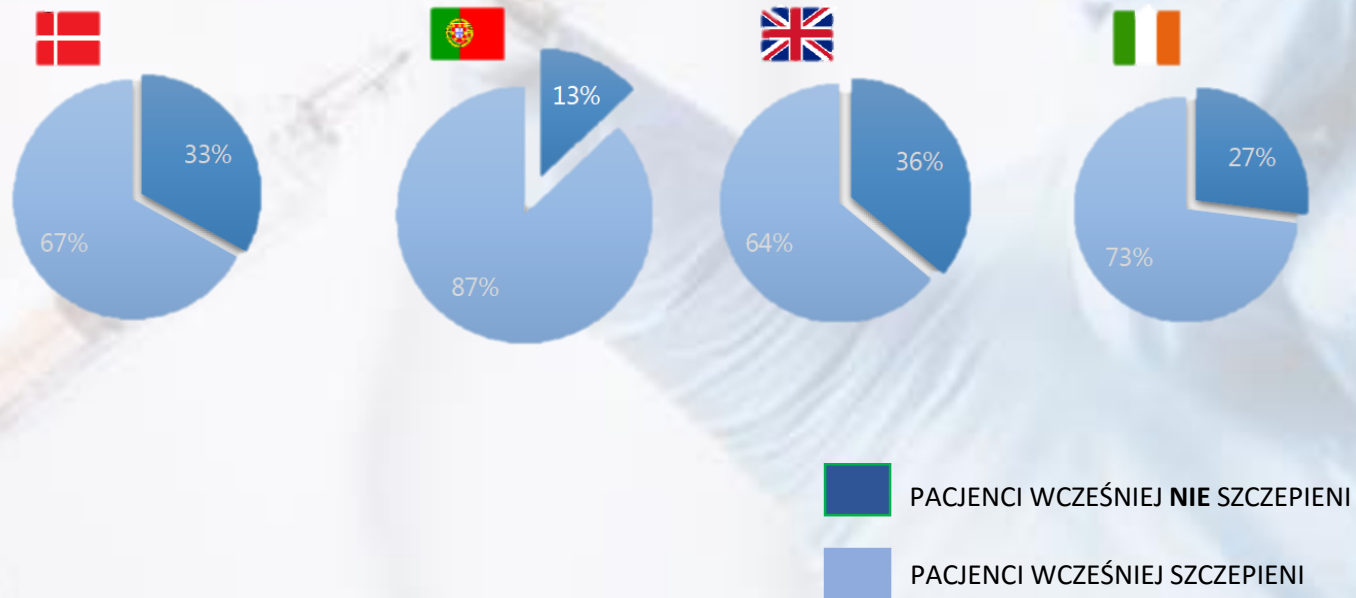
 Szczepienia realizowane w aptece

# USŁUGI SZCZEPIEŃ W EUROPEJSKICH APTEKACH



Wielka Brytania zanotowała wzrost liczby osób 65+ zaszczepionych z **59%** do **76%** w przeciągu **3 sezonów**

## NOWE MIEJSCE SZCZEPIEŃ - NOWI PACJENCI



# USŁUGI SZCZEPIEŃ W EUROPEJSKICH APTEKACH



SZAWAJCARIA



DANIA



IRLANDIA

Dawki wydane pacjentom  
przez farmaceutów podczas  
jednego sezonu

Analiza przeprowadzona w Wielkiej Brytanii i Kanadzie  
pokazuje, że szczepienia przeprowadzone przez farmaceutę  
**nie zmniejszają**  
liczby osób zaszczepionych przez innych pracowników służby  
zdrowia



# WYMOGI

- ❑ Farmaceuci wykonujący szczepienie są **odpowiednio przeszkoleni** (Francja 2-etapowe 6-cio godzinne szkolenie)
- ❑ Szkolenie **odnawiane** jest cyklicznie ( Szwajcaria co 2 lata)
  - ❖ pierwsza pomoc
  - ❖ techniki iniekcji
  - ❖ pobieranie krwi
  - ❖ podawanie adrenaliny w przypadku wstrząsu anafilaktycznego
- ❑ Farmaceuci są zobowiązani samodzielnie **monitorować i zgłaszać działania niepożądane po szczepieniach** do krajowych rejestrów (Dania, Irlandia, Portugalia) lub przy pomocy lekarza pierwszego kontaktu (UK)
- ❑ **Standardy świadczenia** usługi szczepień w aptece:
  - ❖ zapewniona przestrzeń i prywatność pacjentów
  - ❖ odpowiedni sprzęt
  - ❖ prawidłowa utylizacja zakaźnych odpadów medycznych
  - ❖ opracowane protokoły zarządzania danymi z działań niepożądanych



# USŁUGI SZCZEPIEŃ W EUROPEJSKICH APTEKACH

Element	Dania	Francja	Irlandia	Portugalia	Szwajcaria	Wielka Brytania
<b>Rok wprowadzenia</b>	2015	2017 r.	2011 r.	2008/2009.	2015	2002 r.
<b>Populacja objęta szczepieniami</b>	Dorośli i dzieci	Dorośli	Dorośli	Wszystkie grupy wiekowe	Osoby zdrowe zwykle > 16r.ż.	Dorośli, rzadziej dzieci >2 r.ż.
<b>Rodzaj szczepienia</b>	Grypa; szczepienia dla podróżujących	Grypa	grypa, pneumokoki półpasiec	Tylko szczepienia nieuwzględnione w kalendarzu szczepień: cholera, dTap pneumokoki, meningokoki, FSME, japońskie zapalenie mózgu, żółta gorączka, dur brzuszny, grypa, WZW A, WZW B, HPV, wścieklizna ludzka, rotawirus, ospa wietrzna, półpasiec	Grypa, a w niektórych regionach dodatkowo FSME, odra, WZW A, WZW B (zwykle tylko dawki przypominające)	MMR; DTaP/ IPV; cholera; grypa; MenB; Men ACWY; pneumokoki; żółta gorączka; FSME; dur brzuszny; WZW A i B, HPV, wścieklizna - dawki przypominająca;
<b>Personel wykonujący szczepienia</b>	<b>Farmaceuci</b>	<b>Farmaceuci</b>	<b>Farmaceuci</b>	<b>Farmaceuci</b> , pielęgniarki	<b>Farmaceuci</b> , pielęgniarki	<b>Farmaceuci</b> , pielęgniarki
<b>Recepta</b>	Recepta nie jest wymagana	Recepta jest opcjonalna	Recepta nie jest wymagana	<b>Recepta jest wymagana</b>	Recepta nie jest wymagana z wyjątkiem kantonu Tessin	Recepta nie jest wymagana

# POLITYKA LEKOWA PAŃSTWA



Ministerstwo Zdrowia

Ważnym celem strategicznym wyznaczonym w dokumencie  
**Polityki Lekowej Państwa w latach 2018-2022**  
(Uchwała Rady Ministrów z dnia 18.09.2018) jest:

„Zmniejszenie zapadalności na choroby zakaźne poprzez  
skuteczne działania profilaktyczne.”

# USTAWA O ZAWODZIE FARMACEUTY

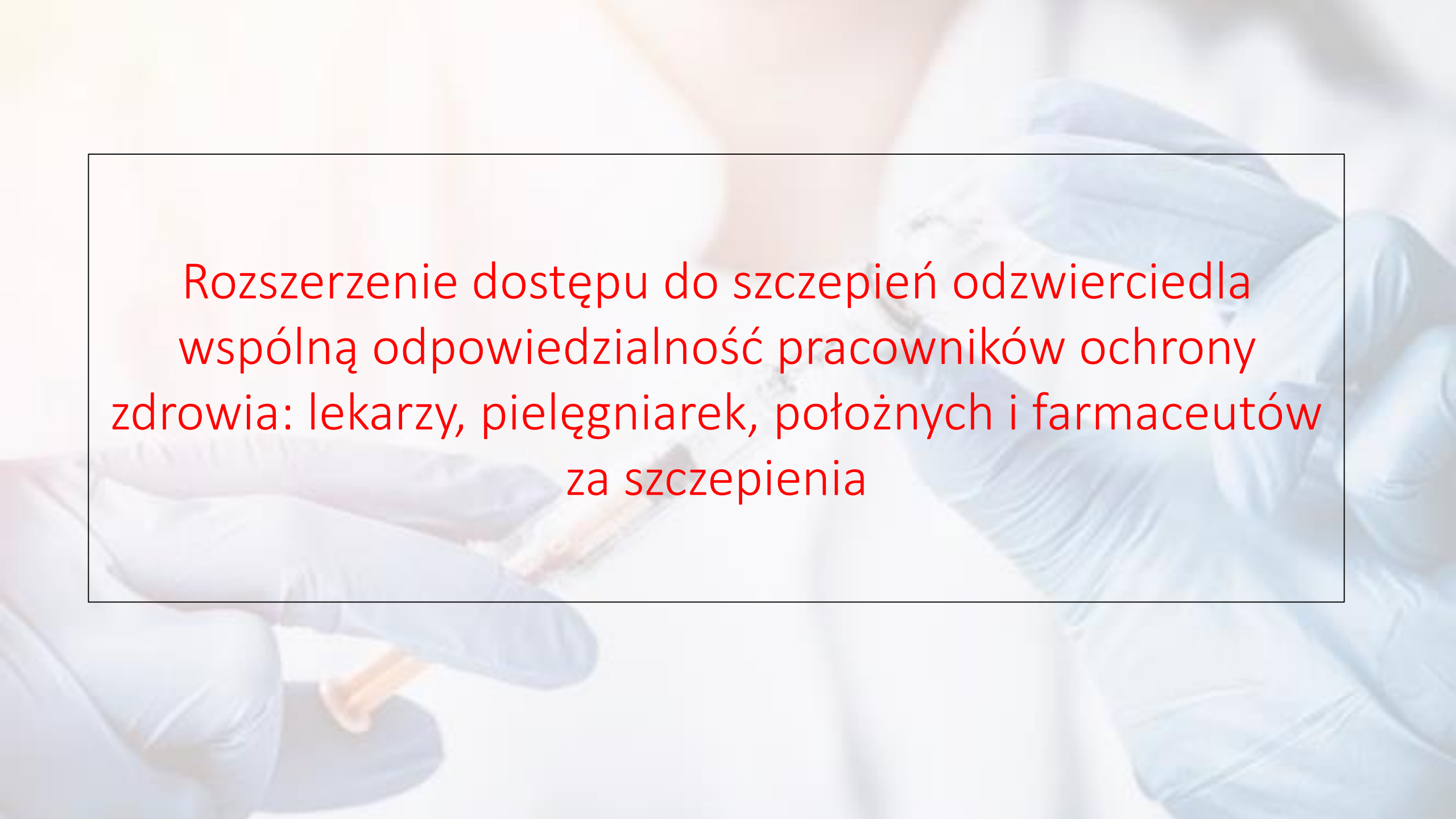


Jest podstawą do wprowadzenia  
**opieki farmaceutycznej,**  
a więc szeregu usług realizowanych w aptece

Szczepienia – perspektywa przyszłości?







Rozszerzenie dostępu do szczepień odzwierciedla  
wspólną odpowiedzialność pracowników ochrony  
zdrowia: lekarzy, pielęgniarek, położnych i farmaceutów  
za szczepienia



Naczelna Izba Aptekarska

**DZIĘKUJĘ ZA UWAGĘ**